

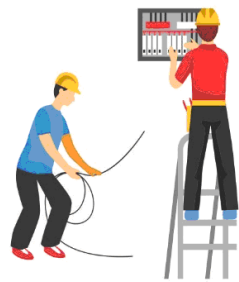
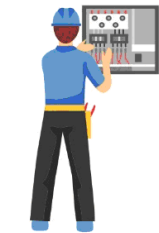
Національний
технічний університет
**ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА
1899**

СИЛАБУС

ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА
ПРОГРАММА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ступеня БАКАЛАВРА**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА»

Ступінь освіти Бакалавр

Спеціальність 133 Галузеве машинобудування

Тривалість викладання 1 чверть

Заняття: 3 години на тиждень

Лекції 2 години на тиждень

Практичні 1 година на тиждень

Мова викладання українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3350>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Цивільна безпека»

Інформація про викладачів:

	Муха Олег Анатолійович (лекції) Доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки, доцент, кандидат технічних наук
	Персональна сторінка: https://aop.nmu.org.ua/ua/spivrob_kaf/prepods/muha/
	E-mail: mukha.o.a@nmu.one

1. Анотація до курсу

Цивільна безпека – нормативна дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь щодо створення і підтримання здорових та безпечних умов праці, життєдіяльності людини, забезпечення цивільного захисту, техногенної безпеки, а також реагування на надзвичайні ситуації та ліквідацію їх наслідків.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – надання знань, умінь, здатностей (компетенції) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом формування здатності до ініціативності, відповідальності та навичок до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

Завдання курсу:

За результатами вивчення дисципліни студент повинен знати:

- основні поняття з цивільної безпеки;
- законодавчі та нормативно-правові акти з цивільної безпеки;
- основні функції та завдання системи управління безпекою;
- характеристики небезпечних та шкідливих чинників навколишнього природного

- та виробничого середовища;
- організаційно-методичні і функціональні засади створення безпечних та нешкідливих умов праці та життєдіяльності людини;
- загальні відомості про надзвичайні ситуації та їх наслідки;
- організацію та основні заходи у сфері цивільного захисту.

3. Результати навчання:

Після вивчення дисципліни студент зможе:

- використовувати положення законодавства та нормативно-правових актів з питань цивільної безпеки в своїй діяльності;
- виконувати функції, передбачені нормативно-правовими актами з цивільної безпеки при знаходженні в місці проживання та при професійній діяльності;
- виявляти шкідливі та небезпечні для людини чинники та оцінювати їх вплив на працюючих та населення;
- визначати за нормативно-правовими актами гранично допустимі концентрації, величини чи рівня шкідливих чинників та відповідність стану довкілля, населених пунктів, виробничих приміщень, обладнання та параметрів технологічних процесів вимогам безпеки за окремими чинниками;
- оцінювати умови в місці проживання та умови праці на робочих місцях;
- здійснювати вибір та користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;
- розробляти заходи з поліпшення умов та безпеки в місці проживання та на робочих місцях.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. Поняття про безпеку. Основні терміни та визначення
2. Законодавче та правове регулювання цивільної безпеки
3. Управління, нагляд і контроль за станом цивільної безпеки
4. Основні функції та завдання системи управління безпекою
5. Атмосферне повітря. Шкідливі речовини в повітрі населених пунктів та в робочій зоні виробничих приміщень
6. Мікроклімат житлових та виробничих приміщень
7. Природне та штучне освітлення
8. Шум та вібрація
9. Іонізуючі та неіонізуючі випромінювання
10. Електробезпека
11. Пожежна безпека
12. Надзвичайні ситуації та їх наслідки
13. Організація та основні заходи у сфері цивільного захисту
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1. Контроль вмісту шкідливих речовин в повітрі
2. Контроль природного та штучного освітлення
3. Контроль шуму та вібрації
4. Первинні засоби пожежогасіння

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

Використовуються лабораторна й інструментальна база кафедри охорони праці та цивільної безпеки, а також комп'ютерне та мультимедійне обладнання, дистанційна платформа Moodle, Microsoft Office 365.

5. Рекомендовані джерела інформації

1. Цивільний захист. Навч. посібник / Зеркалов Д.В., Міхєєв Ю.В., Праховник Н.А., Землянська О.В. / За редакцією Д.В. Зеркалов. – К.: «Основа». 2014. – 234 с.
2. Безпека людини у життєвому середовищі: Навч. посібник / В.І.Голінько, М.В. Шибка, О.В. Безщасний / За ред. В.І. Голінька. – 4-е вид., перероб. і доп. – Д.: Національний гірничий університет, 2008. – 191с.
3. Безпека людини у надзвичайних ситуаціях: Навч. посібник / За ред. В.І. Голінька. – 4-е вид., перероб. і доп. – Д.: Національний гірничий університет, 2008. – 161 с.
4. Голінько В.І., Чеберячко С.І., Клочков В.Г. Аналіз умов праці на робочих місцях операторів. Навчальний посібник. – Д.: Національний гірничий університет, 2007. – 120 с.
5. Моніторинг умов праці. Навчальний посібник / Голінько В.І., Чеберячко С.І., Шибка М.В., Яворська О.О. – Д.: Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2014. – 236 с.
6. Практикум по оказанию первой медицинской помощи при несчастных случаях (для иностранных студентов, обучающихся в НГУ) / В.И. Голинько, В.Е. Фрундин, Я.Я. Лебедев, С.И. Чеберячко, Г.П. Кривцун – Д.: Национальный горный университет, 2008 – 67 с.
7. Голінько В.І. Електробезпека. Навчальний посібник – Дніпропетровськ: НГУ, 2010. – 76 с.
8. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: навч. посіб. / Г.Г. Гогіташвілі, Є.Т. Карчевські, В.М. Лапін. – К.: Знання, 2007. – 367с.
9. Основи охорони праці: підручник / В.І. Голінько; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – 2-ге вид. – Д.: НГУ, 2014. – 271 с.
10. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dnop.kiev.ua>.
11. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.230-2007 ССБТ. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги.
12. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».
13. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».
14. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.
15. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.
16. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.

6. Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний портал Верховної Ради України.

2. <https://dsp.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці.
3. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
4. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
5. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
6. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

7. Методичне забезпечення

1. Голінько В.І., Чеберячко С.І. Практикум з охорони праці. Навч. посібник – Д.: Державний ВНЗ «НГУ», 2011. – 270 с.
2. Методичні вказівки та контрольні завдання з дисципліни «Основи охорони праці» для студентів заочної форми навчання усіх спеціальностей / Уклад. В.І. Голінько, В.Ю. Фрундін, Я.Я. Лебедев, А.А. Литвиненко - Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2006. - 15с.
3. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Основи охорони праці» для студентів усіх спеціальностей / Упоряд.: В.І.Голінько, О.О. Яворська, С.І. Чеберячко. – Д.: РВК НМУ.– 2010. – 35 с.

8. Політика виставлення балів

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами, які також використовуються для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Форми оцінювання.

- Поточний контроль – тестування, опитування.
- Оцінювання виконання та захисту практичних завдань.
- Підсумковий контроль – залік у письмовій формі.

9. Перелік питань для підсумкового контролю

1. Загальні відомості про надзвичайні ситуації та їх наслідки.
2. Небезпеки природного та антропогенного походження.
3. Джерела небезпеки при надзвичайних ситуаціях.

4. Класифікації надзвичайних ситуацій та аварій.
5. Надзвичайні ситуації природного характеру
6. Надзвичайні ситуації техногенного характеру
7. Ризик як міра небезпеки. Визначення ризику для подій, які викликають стохастичні та детерміністичні ефекти.
8. Класифікація праці в залежності від важкості та напруженості.
9. Поняття про гігієнічну класифікацію праці
10. Законодавство України з цивільної безпеки.
11. Система державного управління цивільною безпекою в Україні
12. Основні повноваження та права Державної служби України з надзвичайних ситуацій
13. Основні повноваження та права Державної служби України з питань праці
14. Організація цивільного захисту на об'єктах господарювання.
15. Державне управління охороною праці.
16. Управління охороною праці на виробничому рівні
17. Обов'язки та повноваження роботодавця.
18. Права та обов'язки працівників
19. Служба охорони праці.
20. Функції і завдання системи управління охороною праці
21. Нагляд за охороною праці. Функції, права та обов'язки органів нагляду
22. Громадський контроль за охороною праці.
23. Відповідальність посадових осіб за порушення законодавства з охорони праці
24. Навчання та інструктажі з охорони праці.
25. Класифікація нещасних випадків.
26. Класифікація причин нещасних випадків.
27. Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві.
28. Зміст, порядок складання та зберігання акта за формою Н-1.
29. Спеціальне розслідування нещасних випадків.
30. Розслідування професійних захворювань.
31. Методи аналізу травматизму. Статистичний метод аналізу травматизму.
32. Небезпечні і шкідливі виробничі фактори.
33. Класифікація умов праці.
34. Метеорологічні умови праці. Нормування метеорологічних умов.
35. Заходи щодо нормалізації метеорологічних умов праці.
36. Поняття про тепловий баланс людини.
37. Контроль метеорологічних умов.
38. Тепловий удар. Надання першої допомоги при тепловому ударі.
39. Склад атмосфери. Джерела забруднення повітря робочої зони.
40. Нормування і контроль складу атмосфери. Профілактика отруєнь.
41. Дія шкідливих газів і парів на людину.
42. Класифікація шкідливих речовин.
43. Джерела надходження у повітря робочої зони та характеристика шкідливих газів.
44. Пил як шкідливий виробничий чинник.
45. Професійні захворювання при впливі пилу.
46. Нормування та контроль запиленості. Захист від пилу.
47. Фізичні та фізіологічні характеристики шуму.
48. Дія шуму на людину.
49. Методи захисту від шуму. Засоби захисту.

50. Вібрація як шкідливий виробничий чинник.
51. Джерела і види вібрації. Класифікація.
52. Нормування шуму на робочих місцях.
53. Нормування та контроль вібрації.
54. Захист від вібрації.
55. Дія іонізуючих випромінювань на людину.
56. Дози опромінення і активність джерел.
57. Нормування опромінення. Гігієнічні регламенти.
58. Методи контролю іонізуючих випромінювань. Індивідуальні дозиметри.
59. Захист від іонізуючих випромінювань.
60. Дія електромагнітних випромінювань на людину.
61. Нормування та захист від електромагнітних випромінювань.
62. Класифікація виробничого освітлення.
63. Основні вимоги до виробничого освітлення
64. Нормування освітлення, розряди зорової роботи
65. Джерела штучного освітлення, лампи і світильники
66. Дія електричного струму на організм людини
67. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом
68. Класифікація приміщень та електроустановок
69. Надання першої допомоги при враженні електричним струмом.
70. Явище розтікання струму в землі. Напруга дотику і кроку.
71. Аналіз небезпеки враження струмом у мережах ізольованих від землі.
72. Аналіз небезпеки враження струмом у мережах при заземленій нейтралі.
73. Інженерно-технічні заходи забезпечення електробезпеки.
74. Захисне заземлення, вимоги ПУЕ до заземлень, правила влаштування.
75. Контроль заземлення. Метод амперметра-вольтметра.
76. Занулення. Вимога ПУЕ до зануляючих провідників і зануленої нейтралі.
77. Захисне відключення.
78. Застосування малої напруги.
79. Класифікація електроустановок і приміщень.
80. Захисні засоби від враження людей електричним струмом.
81. Контроль і профілактика ушкоджень ізоляції.
82. Захист від блискавок.
83. Порядок виконання робіт у діючих електроустановках.
84. Вимоги електробезпеки до персоналу.
85. Охоронні зони електромереж. Безпечні відстані до струмопровідних частин.
86. Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин
87. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю
88. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту
89. Пожежна сигналізація.
90. Засоби пожежогасіння